

TỔNG KẾT THỰC TIỄN VÀ VAI TRÒ CỦA TRƯỜNG CHÍNH TRỊ TỈNH TRONG VIỆC BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC TỔNG KẾT THỰC TIỄN CHO NGƯỜI CÁN BỘ LÃNH ĐẠO Ở CƠ SỞ

*Ths. Trần Thiên Tú**

Một khâu quan trọng, không thể thiếu trong quy trình lãnh đạo của người cán bộ lãnh đạo ở cơ sở chính là tổng kết thực tiễn. Kết quả của hoạt động này sẽ giúp cho họ rút ra được những bài học kinh nghiệm để bổ sung, hoàn chỉnh những quyết định của mình; khắc phục được bệnh kinh nghiệm, bệnh giáo điều, quán triệt nguyên tắc thống nhất giữa lý luận và thực tiễn, góp phần chỉ đạo thực tiễn tiếp theo đạt hiệu quả cao. Trường chính trị tỉnh, thành phố là trung tâm đào tạo, bồi dưỡng cán bộ cơ sở. Bên cạnh việc giáo dục, bồi dưỡng quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của nhà nước, Trường còn là nơi trang bị cho người cán bộ cơ sở trình độ lý luận chính trị, thế giới quan khoa học, các phương pháp, nghiệp vụ quản lý nhà nước, xây dựng Đảng... và trong đó cả năng lực tổng kết thực tiễn. Chính vì vậy, trong giai đoạn mới, vai trò của trường chính trị tỉnh đối với việc nâng cao năng lực lãnh đạo nói chung và năng lực tổng kết thực tiễn của người cán bộ cơ sở nói riêng ngày càng cao.

Thực tế cho thấy, người cán bộ lãnh đạo ở cơ sở không chỉ biết tổ chức việc triển khai nghị quyết của cấp trên vào địa bàn, lĩnh vực mà mình công tác, họ đã còn tổng kết thực tiễn, góp phần khuyến nghị với cấp trên để kịp thời bổ sung, phát triển lý luận, hoàn thiện chính sách. Tuy nhiên, vẫn còn không ít cán bộ lãnh đạo chưa kịp thời tổng kết thực tiễn, một số vấn đề nảy sinh từ thực tế. Tình hình đó phản ánh năng

lực tổng kết thực tiễn của đội ngũ cán bộ này phần nào còn bị hạn chế, chưa đáp ứng yêu cầu khách quan, đặc biệt là trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa.

Tổng kết thực tiễn là vòng khâu cuối cùng của quá trình tổ chức hoạt động thực tiễn, đồng thời mở đầu cho quá trình tổ chức hoạt động ở giai đoạn mới. Tổng kết thực tiễn, xét về bản chất không phải là thực tiễn, mà là hoạt động của trí tuệ. Đó là quá trình mà trong đó, chủ thể tổng kết thực tiễn bằng tư duy khoa học, phương pháp biện chứng duy vật đã phân tích, đánh giá, khái quát thực tiễn, đánh giá tính chân lý của lý luận để bổ sung, hoàn thiện, phát triển lý luận và rút ra bài học kinh nghiệm chỉ đạo hoạt động thực tiễn và hoạt động lý luận tiếp theo. Tổng kết thực tiễn chỉ có giá trị, có ý nghĩa khi những bài học kinh nghiệm được rút ra có tác dụng chỉ đạo hoạt động nhận thức và hoạt động thực tiễn tiếp theo.

Tổng kết thực tiễn là một quy trình gồm nhiều bước: lựa chọn, xác định vấn đề tổng kết; thu thập, xử lý thông tin liên quan; tổ chức lực lượng tổng kết để rút ra các bài học kinh nghiệm; vận dụng các bài học kinh nghiệm vào tổ chức thực tiễn. Hoạt động này phụ thuộc vào các yếu tố: trình độ tư duy lý luận, năng lực tổng kết thực tiễn, phẩm chất đạo đức của chủ thể tổng kết. Không có trình độ tư duy lý luận nhất định thì chủ thể tổng kết thực tiễn khó tổng kết thực tiễn một cách có lý luận, nghĩa là không rút ra được những bài học kinh nghiệm có tính khái quát cao, có giá trị chỉ đạo thực tiễn. Không có phẩm chất đạo đức

* GV Khoa LLM-LN, TTHCM

thì chủ thể tổng kết thực tiễn khó mà tổng kết thực tiễn một cách khách quan, trung thực. Như vậy, những kết luận rút ra từ tổng kết thực tiễn cũng khó mà có tính khái quát cao. Không có năng lực tổng kết thực tiễn nói chung, chủ thể sẽ khó khăn từ việc lựa chọn vấn đề tổng kết đến tổ chức lực lượng tổng kết, cũng như vận dụng những bài học kinh nghiệm rút ra từ tổng kết thực tiễn. Những yếu tố này có quan hệ mật thiết với nhau, bổ sung cho nhau, cùng ảnh hưởng đến chất lượng tổng kết thực tiễn.

Tổng kết thực tiễn có vai trò rất quan trọng đối với người cán bộ cơ sở trong công tác lãnh đạo, quản lý, cụ thể: *Đầu tiên*, tổng kết thực tiễn góp phần làm cho hoạt động lãnh đạo đạt hiệu quả cao. *Tiếp theo*, giúp người cán bộ lãnh đạo thường xuyên theo dõi, giám sát, kiểm tra, đôn đốc việc tổ chức thực hiện nhiệm vụ chính trị, mục tiêu chương trình phát triển kinh tế - xã hội ở địa phương, ở lĩnh vực mình quản lý có hiệu quả hơn. *Tiếp đến*, vận dụng các bài học kinh nghiệm vào tổ chức thực tiễn tiếp theo trên địa bàn, lĩnh vực. *Cuối cùng*, định hướng đúng trong hoạt động lãnh đạo của mình trên địa bàn, lĩnh vực.

Trong những năm qua, công tác tổng kết thực tiễn đã gặt hái được những thành tựu khá quan trọng. Những kết quả của nó đã đánh giá sát với hiện thực, thể hiện được vai trò trong chỉ đạo thực tiễn tiếp theo. Kết quả đó là do sự nỗ lực, cố gắng phấn đấu, rèn luyện của đội ngũ cán bộ tham gia công tác, kết quả của công tác đào tạo cán bộ của Đảng và Nhà nước và sự quan tâm chỉ đạo thường xuyên của các cấp ủy Đảng, chính quyền về đào tạo, nâng cao trình độ mọi mặt và năng lực công tác nói chung.

Tuy nhiên, trên thực tế, hoạt động của công tác tổng kết thực tiễn vẫn còn mắc phải một số khiếm khuyết, trước hết đó là những người tham gia tổng kết chưa nhận thức đầy đủ, đúng đắn về mục đích, vai trò của tổng kết thực tiễn, từ đó thực hiện còn chậm so với yêu cầu. Trong tổng kết thực tiễn còn có hạn chế về khảo sát thực tế, tiếp

nhận, xử lý thông tin liên quan. Một số kết luận rút ra còn thiếu tính lý luận.

Những hạn chế về tổng kết thực tiễn do nhiều nguyên nhân khách quan, chủ quan khác nhau. Trình độ học vấn, chuyên môn nghiệp vụ của cán bộ cơ sở còn thấp, sự sa sút về phẩm chất đạo đức của một số cán bộ, đảng viên ảnh hưởng tiêu cực tới các năng lực lãnh đạo của người cán bộ cơ sở; và nguyên nhân chủ yếu chính là sự yếu kém về trình độ lý luận và ý thức rèn luyện của chính người cán bộ cơ sở chưa cao.

Từ những khiếm khuyết và nguyên nhân kể trên, đề góp phần nâng cao hơn nữa năng lực tổng kết thực tiễn cho người cán bộ lãnh đạo ở cơ sở, cần thực hiện đồng bộ nhiều giải pháp. Trong khuôn khổ bài viết này, chúng tôi chỉ xin đề cập một số giải pháp có thể thực hiện trong hoạt động đào tạo, bồi dưỡng của trường chính trị tỉnh.

Thứ nhất, từng bước nâng cao trình độ lý luận và trình độ tư duy lý luận cho đội ngũ cán bộ lãnh đạo cơ sở. Đặc trưng quan trọng nhất của lý luận là ở tính trừu tượng, khái quát cao so với kinh nghiệm, cho nên, nó có khả năng phản ánh được bản chất, tính quy luật của hiện thực khách quan. Do vậy, để hoạt động tổng kết thực tiễn trở nên tự giác, chủ động, khái quát hóa và đạt hiệu quả cao thì không thể không nâng cao trình độ lý luận và trình độ tư duy lý luận cho cán bộ lãnh đạo cơ sở. Tuy nhiên, nếu cường điệu, thổi phồng hay tuyệt đối hóa vai trò của lý luận, coi thường thực tiễn thì sẽ rơi vào chủ nghĩa giáo điều. Vì thế, trong tổng kết thực tiễn cũng cần phải quán triệt nguyên tắc thống nhất giữa lý luận và thực tiễn – một nguyên tắc căn bản của chủ nghĩa Mác – Lênin. Từ những vấn đề trên, một nhiệm vụ hết sức quan trọng của giáo dục lý luận chính trị là phải đổi mới nội dung, phương pháp giảng dạy và học tập trong hệ thống trường chính trị tỉnh, nâng cao tính thiết thực và hiệu quả của chương trình, gắn lý luận với thực tiễn...Thực hiện tốt những vấn đề này sẽ từng bước nâng cao

được trình độ lý luận và trình độ tư duy lý luận của đội ngũ cán bộ lãnh đạo ở cơ sở, trên nền tảng đó sẽ nâng cao hiệu quả công tác tổng kết thực tiễn.

Thứ hai, giúp người cán bộ cơ sở biết đổi mới phương thức tổng kết thực tiễn, tăng cường tổng kết thực tiễn. Muốn làm được điều này, trong hoạt động giảng dạy của trường chính trị, căn cứ vào nội dung của từng bộ môn cụ thể mà giảng viên linh hoạt lưu ý và hướng dẫn học viên thực hiện tổng kết thực tiễn theo các bước cơ bản sau:

Trước hết phải xác định đúng mục đích, yêu cầu của vấn đề cần tổng kết thực tiễn. Từ đó, làm rõ phương pháp cần nắm vững và vận dụng trong tổng kết. Ngoài những quan điểm phương pháp luận chung, để tổng kết thực tiễn có hiệu quả, phải luôn nhấn mạnh tính khách quan, trung thực, nhìn thẳng vào sự thật, dân chủ, phát huy nhân tố chủ quan. Xuất phát từ mục đích, yêu cầu tổng kết thực tiễn, xác định đúng những vấn đề trọng điểm, địa bàn thích hợp mà việc tổng kết sẽ mang lại nhận thức chung cho vấn đề tổng kết cần quan tâm. Bên cạnh đó, phải bám sát thực tiễn, trực tiếp kiểm tra, khảo sát để có nhận thức nhất định về những vấn đề cần tổng kết. Cuối cùng, thẩm định kết quả tổng kết thực tiễn bằng việc lấy ý kiến chuyên gia, lãnh đạo bằng các cách khác nhau như: tọa đàm, phỏng vấn, hội thảo, góp ý...

Thứ ba, giúp cho người cán bộ cơ sở trau dồi đạo đức cách mạng, chống chủ nghĩa thành tích, chủ nghĩa hình thức, chủ nghĩa chủ quan và chủ nghĩa quan liêu trong tổng kết thực tiễn. Đạo đức cách mạng đòi hỏi người cán bộ lãnh đạo trong tổng kết thực tiễn phải quán triệt quan điểm khách quan, chống chủ nghĩa chủ quan, có tính mục đích đúng đắn. Bên cạnh đó, cần chống bệnh hình thức, bệnh quan liêu; chống chủ nghĩa cá nhân vì từ nó sẽ dẫn đến chủ nghĩa cơ hội, tư tưởng cục bộ và chủ nghĩa thành tích... Ở trường chính trị,

ngoài việc thực hiện cuộc vận động cán bộ, học viên học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh, thì chính những phong trào như “hai không”, thi đua dạy tốt, học tốt sẽ tạo điều kiện cho người cán bộ cơ sở rèn luyện phẩm chất đạo đức, giúp cho hoạt động tổng kết thực tiễn sau khi học tập đạt hiệu quả cao hơn.

Thứ tư, giúp người cán bộ cơ sở nhận thức và phát huy nhân tố chủ quan, vai trò của đội ngũ cán bộ chuyên môn trong tổng kết thực tiễn. Tổng kết thực tiễn có đạt hiệu quả cao hay không, có tính khái quát hóa cao không, có ý nghĩa thúc đẩy thực tiễn hay không phụ thuộc vào năng lực chủ thể tổng kết thực tiễn. Vì vậy phải phát huy vai trò của lực lượng tham gia tổng kết, phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của họ trong việc tự phấn đấu rèn luyện bản thân bằng các chính sách, cơ chế thích hợp. Bản thân nhà trường không phải là cơ quan ban hành các chính sách đó, nhưng bằng cách giáo dục của mình, chính trường chính trị sẽ là nơi hướng dẫn người làm công tác tổng kết thực tiễn biết động viên, cô vũ, khơi dậy lòng nhiệt tình, ý chí phấn đấu vươn lên của đội ngũ tham gia. Bên cạnh đó, cần phải lưu ý cho họ biết kiên quyết nhắc nhở, phê bình, không sử dụng những cán bộ không có đạo đức, năng lực, nhiệt huyết.

Hoạt động tổng kết thực tiễn không phải là một bộ môn riêng, cũng không có một chuyên đề riêng về nó. Tuy nhiên, sẽ rất thiếu sót nếu không trang bị kỹ năng đó cho người cán bộ cơ sở khi họ đang ngồi trên giảng đường của trường chính trị tỉnh. Vì thế, trong quá trình giảng dạy, tùy theo các bộ môn cụ thể mà người giảng viên phải lựa chọn lồng ghép những giải pháp trên vào bài giảng một cách thích hợp. Điều này sẽ góp phần nâng cao năng lực tổng kết thực tiễn cho người cán bộ cơ sở, đáp ứng được những yêu cầu của sự nghiệp đổi mới và công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội.